

Žaljenje i radost

Poštovani štovatelji svetog Ante!

Za nakladnike i urednike dnevnih novina petnaest brojeva vjerojatno ne znači neki posebni pothvat. Jer, u samo petnaest dana kontinuiranog izlaza određenog glasila dostigne se ta brojka. Stoga se odgovorni i ne obaziru na takav skromni izdavački jubilej i ne obilježavaju ga nekom ozbiljnijom vanjskom manifestacijom.

No, za glasila koja se uređuju povremeno, četiri puta godišnje kao naš *Glasnik svetog Ante*, petnaest brojeva zavrjeđuje da se spomene barem na ovom mjestu. Jer, to znači više od četiri godine ustrajnosti u nikakvim uvjetima.

Ovu naizgled smjelu tvrdnju o *nikakvim uvjetima* ilustriram činjenicom da moram izraziti svoje žaljenje i ispriku čitateljima što se dogodilo da upravo ovaj jubilarni broj *Glasnika*, koji je trebao biti tiskan pred blagdan sv. Franje, izlazi s malim zakašnjenjem od nekoliko dana. Dogodilo se to jer je urednik (a to u našim uvjetima znači *cijelo uredništvo!*) bio spriječen da ga na vrijeme priredi.

Ali se istodobno i radujem da se čitateljima na njegovim stranicama nudi, čini mi se, nekoliko zacijelo vrijednih i aktualnih tekstova i informacija. Svi napisi doista zavrjeđuju da se pročitaju i nijedan ne bih nekako posebno isticao.

Ipak, posebnu radost mi predstavlja okolnost da u ovom broju koji je malo više franjevački obojen, budući da izlazi u povodu blagdana svetog Franje, slikom i riječju bilježimo jedan izvanredan i u zadnje vrijeme ne tako čest događaj na ovim našim bosanskohercegovačkim prostorima: ređenje za biskupa jednog franjevca, člana franjevačke provincije Bosne Srebrenje! Kada se na kraju ove godine bude birao ovogodišnji najvažniji događaj, što se obično i kod nas čini, mislim da bi, poštujući sve druge događaje, ređenje dr. fra Marka Semrena za pomoćnog banjolučkog biskupa po značenju trebalo biti u samom vrhu liste. Ne samo u Katoličkoj crkvi!

Ugodno čitanje i ovoga broja *Glasnika!*

Urednik

Franjo i izbori

Moglo bi se reći da se na izborima dogodilo malo novih političkih ideja i novih snaga koje bi bile u stanju vratiti u politiku ljudsko lice i onu crtu političke odgovornosti, koju bi vjerojatno zastupao Franjo Asiški

Još su jedni izbori za nama. Prije točno dvije godine, neposredno prije lokalnih izbora u BiH, na ovim istim stranicama konstatirali smo usku povezanost između izbora i proslave svetkovine Franje Asiškoga. U tome tekstu s naslovom *Franjevačka odgovornost* stavljeno je franjevačko ili Franjino iskustvo svijeta i života u vezu sa svom prljavštinom političkoga djelovanja i angažiranja u BiH, te je upućen mali, franjevački i teološki impuls da oni koji izlaze na izbore, oni koji su u mogućnosti birati kušaju *rasti u nutarnjoj preobrazbi, u razabiranjima između sebičnoga interesa i dobrobiti onoga s kojim živim, u osjećaju solidarnosti s onima čiji se glas nikada ne čuje, u ponosu da smo ljudska bića koja mogu odlučivati.*

Crkva i izbori

Svetkovina sv. Franje ove je godine proslavljena s manje velikih javnih manifestacija, za razliku od prošle 2009. kada je slavljena obljetnica *800 godina* franjevačkoga pokreta i poslanja u svijetu. Međutim na političkoj pozornici naše zemlje, dan prije ovogodišnjega sv. Franje, održani su opći izbori, na kojima su građani birali predstavnike u državne, entitetske i kantonalne razine vlasti. Srbi i Hrvati, pobratimi po kršćanskoj vjeri prenijeli su svoju građansku političku odgovornost na provjerene kadrove iz svojih *stožernih* stranaka (Dodikov SNSD i Čovićeve HDZBiH), koji su na svojim predizbornim sloganima te u svojim javnim nastupima svjesno rabili izraze koji se vežu s vjerničkim ili religijskim osjećajima (*Srpska zauvijek, Stranka kojoj vjerujem, Osoba kojoj vjerujem...*).

Katolička je crkva u BiH ponovno, po tko zna koji put, svjesno ili nesvjesno bila izmanipulirana od strane hrvatske *stožerne* stranke, tako da su velike crkvene svetkovine i događanja tijekom ljeta *pijarovci* ove stranke iskoristili za masovnu promidžbu svojih kadrova i svojih ideja. Kad se to spoji s bezličnim i bezidejnim nastupom crkvenih prvaka u pozivu vjernicima da izađu na izbore, može se mirna srca konstatirati da je Crkva, sveukupno gledajući, ali i franjevačka zajednica u BiH, nedovoljno i *neodgovorno* pristupila ovome važnom društveno-političkome događanju u našoj zemlji. Nakaradni izborni zakon rezultirao je time da je bezlični, *čaršijsko-kabadahijski*, i s početka obećavajući Željko Komšić izabran za hrvatskoga člana zajedničkoga Predsjedništva BH, dok je njegova stranka, koja je neposredno pred izbore doživjela i politički i moralni *sunovrat* (I. Lovrenović) u Federaciji isplivala kao najjača politička snaga, doduše sa socijaldemokratskim imenom, ali s protusocijaldemokratskim djelovanjem.

Kod Bošnjaka, hrvatskih partnera u Federaciji BiH, dogodila se određena katarza u smislu profiliranja umjerenijih struja kao bitnih političkih faktora (Izetbegović mlađi postao je član Predsjedništva), a Dodikov federalni antipod Silajdžić i radikalni, *bosanski Berlusconi* Radončić, doživjeli su neočekivano mali broj glasova u skoro svim kantonima gdje Bošnjaci imaju brojčanu većinu.

Učiti od Franje Asiškoga

Moglo bi se reći da se na izborima dogodilo malo novoga, dakle novih političkih ideja i novih snaga koje bi bile u stanju vratiti u politiku ljudsko lice i onu jednu crtu i *političke odgovornosti*, koju bi, kad bi ga se nekako moglo transponirati u ove naše strane, vjerojatno zastupao Franjo Asiški, koji nekako baš ima sreće da ga se uvijek sjećamo kad u glasačke kutije prenosimo svoju političku volju i zapečaćujemo svoju *političku sudbinu* za sljedeće četiri godine.

Iako i vjernici i njihova Crkva predvođena svim onim silama biskupa, svećenika, redovnika i redovnica često suspendiraju svoju bitnu evanđeosku kritiku prema nacionalnim političarima i nacionalnim ideologijama, što ovi vrlo vješto koriste za svoju vlastitu promociju i za stjecanje jeftinih poena u bespoštenoj i vrlo prljavoj političkoj utrci, ostaje i pred vjernicima i pred Crkvom uvijek iznova poziv na promjenu svijesti i promjenu stava prema politici. Ono što se može naučiti od Franje Asiškoga, franjevačke tradicije i života jest stalni oprez prema velikim riječima i velikim obećanjima hijerarhiji bliskih narodnih tribuna. Potrebno je iznova, i nakon ovih izbora, pozvati običnoga čovjeka na odgovornost, na otvaranje očiju, na angažman u promjeni stava prema politici. Iz vrlo prljavih definicija i još prljavijega političkog djelovanja u svim strukturama vlasti u Bosni i Hercegovini *vjernik franjevačke orijentacije ne smije izgubiti povjerenje u smislenost, izvornu dobrotu i korisnost političkoga djelovanja i angažiranja. Ne smije ga obeshrabiliti ni nesposobna svita čovića, ljubića, dodika, silajdžića i svih onih pijuna bh političke enigme upravo zbog Franje iz Asiza, koji je vjerovao u čovjeka, Božjega brata i biće koje je sposobno voljeti, a da od toga voljenja ne traži nikakvu korist.*

Franjo NINIĆ

Igre na sreću - vjera u nerad

Naravno da igre na sreću ne mogu biti preporučljiv oblik života i rada s biblijskoga pogleda na svijet i život

Nedavno sam za jedan medij trebao dati kratku izjavu o tomu da li Biblija u svojoj širokoj poruci govori štogod o igrama na sreću koje su danas toliko zaokupile različite slojeve ljudi da postoji opasnost da prerastu u opijat s nesagledivim posljedicama ne samo za pojedinca nego i za cijele obitelji, vjeru i društvo. U kratkome očitovanju izjavio sam da Biblija o toj pojavi doista ne govori ništa jer je taj fenomen proizvod suvremenoga društva i suvremenoga pogleda na rad i njegovu vrijednost i da tako nešto nije postojalo u nekadašnjem svijetu. Ta činjenica, međutim, ne znači da se u okvirima pozitivne biblijske po-

ruke o radu ne bi trebalo također razgovarati i razmišljati i o toj pogubnoj modernoj pojavi.

Tema za znanstvena istraživanja

Igre na sreću i pomama za laganim dobivanjem nezarađenoga novca toliko su obuzele suvremenoga čovjeka da bi tu pojavu trebali uvelike analizirati i osvjetljavati različiti znanstvenici s različitih gledišta i upozoravati na štetne posljedice koje se svakodnevno sve više kao takve pokazuju. Igre na sreću, kao i svaka vrsta kocke koja teži nezarađenom, temelje se na težnji za laganom zaradom koja nije nimalo adekvatna uloženom trudu te kao takva ne može biti ni u kojem pogledu preporučljiv način čovjekova djelovanja, ali ni svjetonazora. Osim toga one „opsjedaju“ čovjeka i uvjeravaju ga u nešto što nije njegovo kao da bi moglo biti njegovo, a vrlo često u svome zaoštrenom obliku i kao da jest njegovo.

Ne samo da igre na sreću na prvi pogled izgledaju bezopasno nego često ostavljaju dojam da je posrijedi neka bezazlena zabava. Pa ipak, one spadaju u onu vrstu čovjekovih strasti koje čovjeka i njegovu obitelj mogu odvući u ponor propasti nerealnoga očekivanja, svakovrsna razočaranja i razaranja svakoga oblika zajedništva. Te su igre danas preko interneta ušle čak i u domove ljudi, gotovo u njihove spavaće sobe jer ljudi kao u nekom zanosu očekuju da dobiju nešto lagano, nešto za što se nisu trudili, znojili i mučili, za-

pravo ono što nisu inače ni zaslužili. Takve igre, koje su danas postale općom pojavom jer gotovo u svakom većem selu ima poneka kladionica, donose neizostavno nemala razočaranja i vode neminovno i uvijek u nova. Na žalost nisu žrtve tih igara samo njihovi sudionici nego su kolateralne žrtve vrlo često cijele obitelji i djeca. Takve igre uglavnom donose svima silna razočaranja, svakovrsna nezadovoljstva, probleme i ruše međuljudske odnose. Čovjek koji kreće tim putem kroz život riskira uništiti sebe, svoju obitelj i djecu, poremetiti odnose s drugima.

Biblija i rad

Na takvu situaciju Biblija odgovara pozitivnim stavom prema radu. Biblija naime zagovara čovjekov rad koji će razvijati čovjeka u njegovoj humanoj, intelektualnoj, oplemenjujućoj i etičkoj dimenziji, a to onda uključuje da se svaki oblik rada treba temeljiti na osnovnoj ljudskoj pravednosti. To zapravo znači da ne smije biti iskorištavanja drugoga, niti izgradnje vlastite sreće na nesreći drugoga.

Rad se u biblijskom poimanju mora temeljiti na zdravim moralnim načelima koja ni u kojem slučaju ne bi smjela uključivati varanje, otimanje, tlačenje niti bilo što drugo što je vezano uz čovjekovo nehumano ponašanje. Isto tako, Biblija zagovara da s obzirom na poimanje čovjeka na prvome mjestu stoji načelo čovjekova očovječenja koje se postiže uvažavanjem čovječnosti onoga drugoga. Mogli bismo reći u biblijskome duhu: Biblija zagovara gubljenje sebe u sebi i nalaženje sebe u drugome.

Naravno da igre na sreću ne mogu biti preporučljiv oblik života i rada s biblijskoga pogleda na svijet i život. I sam Isus govori o dvama putovima koji vode kroz život: široki koji vodi u propast i uski koji vodi u pravi život. Rekao bih da je kockanje široki put koji čovjeka gura u propast. Istinski kršćanin tre-

bao bi u životu birati teži, uži, ali zato humaniji, ljudskiji i smisleniji put - put života za sebe, svoju obitelj, a i šire. Biblija poznaje samo jednu valutu plaćanja: to je poštenje, rad, zalaganje, osobni trud, muka, znoj i suze koje na kraju postaju suze radosnice. Sve ostalo proizvodi nesreću, razočaranje, nezadovoljstvo i svakovrsne frustracije.

Božo LUJIĆ

Narodne izreke: O SREĆI

Dvije su vrste ljudi: oni koji mogu biti sretni ali nisu, i oni koji traže sreću ali je ne nalaze.

Arapska

Promijeni se, pa će ti se i sreća promijeniti.

Španjolska

Lopovi i nitkovi imaju najveću sreću samo ako izbjegnu vješanje.

Engleska

Sreća ne dolazi sama, nju rad za ruku dovodi.

Ruska

Dok sreća sjedi za stolom, sjede i prijatelji.

Njemačka

Kad sreća odlazi, sa sobom odvodi sve prijatelje.

Talijanska

Žena, vjetar i sreća brzo se mijenjaju.

Španjolska

Sreća pamet oduzima, a nesreća je vraća.

Poljska

Sretan je onaj kojega tuđa nesreća osvijesti.

Češka

Svetac dijaloga

Franjin susret sa sultanom ostaje i danas paradigmom za međureligijski dijalog. Primjer za nasljedovanje ne samo za franjeve već za svakog čovjeka

Mnogima je poznat događaj o susretu sv. Franje i sultana, tako često prepričavan, ali istodobno i ignoriran kao paradigma odnosa prema drugima, posebno iz perspektive vjere. Na taj povijesni susret valja uvijek iznova podsjećati. Godine 1219. na vrhuncu ubilačkog ludila Peto-ga križarskog rata sv. Franjo Asiški u Damietti, na rubu delte Nila, susreće se sa sultanom, želeći tim susretom otupiti međusobno neprijateljstvo između kršćana i muslimana i pozvati sve na dijalog kao jedini ispravni i moguć put suživota.

Bosanski primjeri dijaloga

Posljednjih dvadesetak godina, nakon velikog međureligijskog skupa u Asizu 1986, Franjin susret sa sultanom ponovno dobiva sav svoj smisao. U međuvremenu postoje i mnoge druge slične inicijative kako na globalnoj tako i na lokalnim razinama koji nastoje u duhu sv. Franje aktualizirati u našem vremenu gotovo sudbono-sno pitanje dijaloga.

Sveti Franjo i sultan

upravo dijalogu, prije svega dijalogu prema svijetu uopće, prema drugim religijama i svjetonazorima.

U mnoštvu pojedinačnih dijaloških inicijativa u prošlosti bosanskih franjevaca valja istaknuti dvojicu franjevaca koji su u dugoj povijesti dijaloga u njezinim prijelomnim i možda najtežim trenucima udarili snažan pečat. Riječ je o fra Anđelu Zvizdoviću (15. st.) i fra Josipu Markušiću (20. st.). I jedan i drugi u različitim povijesnim epizodama i kontekstima, iako danas često osporavani iz crkvenih pa čak i fratarskih krugova, odlukom za dijalog ostaju vjerni Franjinom duhu, po kojem je susret i dijalog s drugima i drugačijima ne samo preduvjet suživota već i najveći izazov vjeri. Uopće, bosanski franjevci u svim vremenima, ne bez poteškoća i posljedica, nisu odustajali od ove paradigme. I danas kad je nakon posljednjeg rata dijalog s drugima opterećen međusobnim nepovjerenjem i neiskrenošću, drugoga puta nema - osim puta dijaloga, kako god on zahtjevan i mukotrpan bio.

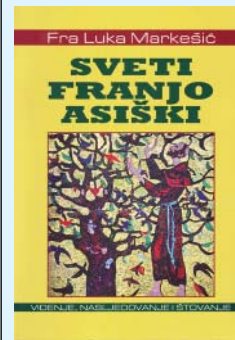
Bosanski franjevci imaju i svoju vlastitu povijest dijaloga i suživota s drugima stoljećima prije nego što će i opća Crkva na Drugom vatikanskom saboru najviše pozornosti posvetiti

Svijet nije moguć bez dijaloga

Vrijedi to ne samo za BiH već i za Europu i svijet uopće. Današnji svijet, zbog svoje isprepletenosti i povezanosti, nije moguć bez dijaloga. "U vremenu globalne isprepletenosti sa sve više životnih prostora čovječanstva u politici, gospodarstvu, prometu, okolišu i kulturi nijedna religija više ne živi u nekoj *splendid isolation*. U jednom svijetu gdje na mnogo mjesta ljudi različitih religija stanuju u istoj ulici, rade u istom uredu, studiraju na istom sveučilištu kršćani ne mogu biti ravnodušni prema onome što se zbiva u židovstvu, što u islamu..." Riječi poznatog švicar-

skog teologa Hansa Künga, velikog zagovornika ekumenskog, interreligijskog i interkulturalnog dijaloga, izrečene početkom devedesetih godina prošloga stoljeća u kontekstu neizbježnog susretanja religija, poseban značaj zadobivaju u bosansko-hercegovačkom religijskom i kulturalnom kontekstu. U njima je sažeta sva istina o povijesnoj, životnoj i gotovo sudbinskoj povezanosti bosansko-hercegovačkih naroda, kultura, religija i svjetonazora i upućenosti na dijalog. U njima je sadržan i poziv na dijalog, ne samo religijskim vođama i njihovim predstavnicima već i svakom vjerniku, pa i onima koji ne vjeruju. Po primjeru Franje Asiškoga - sveca dijaloga.

Drago BOJIĆ

Franjo Asiški - svetac za svako vrijeme

Franjo Asiški (1182. - 1226.) je bio jedinstven, neponovljiv i uvijek aktualan čovjek i svetac ne samo u Katoličkoj crkvi i kršćanstvu općenito nego i kod drugih religija i svjetovnih društava od srednjeg vijeka do danas. O njemu je napisano mnoštvo svjedočanstava, od početka njegova života do danas, u kojima se prikazuje kao čovjek-svetac ne samo za svoje nego i svako vrijeme čovjeka u povijesti svijeta. To je izraženo i u knjigama novijeg doba kao što je *Življena budućnost* od Maria von Galia, u kojoj se prikazuje njegova važnost za našu budućnost; ili *Nježnost i snaga, Franjo Asiški - štivo za siromašne* od Leonarda Boffa, koji iznosi njegovu važnost za primjenu snage u nježnosti, odnosno moći bez nasilja, kao puta oslobođenja čovjeka od svakog vida potlačenosti - ekonomskog, socijalnog, kulturnog i religioznog - u smislu teologije oslobođenja.

U tom smislu se sv. Franjo u molitvi Crkve (Časoslovu) s pravom veliča ovim riječima: *Zdravo, sveti Oče, svjetlo domovine, uzore male braće, ogledalo kreposti, pute pravедnosti, putokazu života, izvedi nas iz progonstva tijela u domovinu nebeskog kraljevstva* (antifona).

Vrijednost, ljepota i suvremenost sv. Franje očituje se ponajprije u njegovoj svetosti kao nerazdvojnoj ljubavi Boga i njegovih stvorenja, osobito

čovjeka. To se vidi već na početku njegova životnoga puta u zgodi njegova susreta s gubavcem, o kojem on sam piše u svojoj oporuci ovako: *Gospodin je dao meni, bratu Franji, da ovako započnem činiti pokoru: dok bijah u grijesima bilo mi je odveć odurno gledati gubavce; i sam Gospodin me dovede među njih i bijah milosrdan među njima. I dok se vraćah od njih, ono što mi se činjaše odurnim pretvori se u duševnu i tjelesnu slast. Potom, također, u njegovu odnosu prema prirodi kao Božjem stvorenju, kako proizlazi iz Franjine *Pjesme svim stvorenjima*, osobito bratu suncu i majci zemlji: *Hvaljen budi, Gospodine moj, sa svim stvorenima svojim, napose s bratom gospodinom Suncem. Od njega nam dolazi dan i svojim nas zrakama grije... Hvaljen budi, Gospodine moj, po sestri nam i majci Zemlji. Ona nas hrani i nosi, slatke nam plodove, cvijeće šareno i bilje donosi.**

Ovakva posebnost svetosti sv. Franje proizlazi pak iz njegova iskustva Boga kojega on doživljava osobito u Isusu Kristu i njegovu Evandelju. U njemu Franjo vidi Božje utjelovljenje u čovjeku, Boga koji je postao čovjekom i ujedno savršenoga čovjeka, u kojem se očituje Bog kao Ljubav, kako to doživljava prilikom dobivanja rana na Alverni i iznosi u svom hvalospjevu Bogu: *Ti si trojstven i jedini Gospodin Bog nad bogovima. Ti si dobro, svakog dobro, vrhovno dobro, Gospodin Bog živi i istiniti. Ti si ljubav, sveta ljubav. Ti si naša nada, ti si vjera naša. Ti si naša ljubav.*

Iz knjige:

Fra Luka Markešić, Sveti Franjo Asiški - videnje, nasljedovanje i štovanje (Sarajevo, Franjevačka teologija, 2010).

Što s Isusom?

Ljudi se svih vremena u nekom smislu spotiču o Isusa, i samo ga djelomice otkrivaju. Otkrivaju ga da ga prisvoje, da njime opravdaju sebe same

Povijest čovječanstva ima tek nekolicinu iznimnih osoba koje su odredile glavne točke povijesti. Među njih, bez sumnje, spada Isus iz Nazareta. Od njegove pojave pa na ovamo, tko god se makar i malo njemu približio, tko je god saznao nešto iz njegova života, ima određenu vrstu znatiželje, zanosa, ali i nelagode. Uvijek mora na koncu priznati kako mu taj Isus izmiče, ne da se usustaviti, ne dopušta se smjestiti u poznato.

Tako se i mi današnji, osobito kršćani, ako dublje razmislimo, spotičemo o Isusa. Rado nalazimo samo dio njegove osobnosti i kao da se smirujemo ako ga definiramo, a onda nas on, ako smo čestiti u mišljenju, iznenadi.

Tako jedni kažu da je Isus samo čovjek, moralan, pošten, dobar, ali samo čovjek. No iznenade se kada pokušaju dosljedno misliti njegovu etičnost, jer priznaju da je takva dobrota gotovo nemoguća ljudskim snagama, pa Isus mora imati vezu s nečim *ne-ljudskim*, božanskim, s Bogom.

Drugi opet svode Isusovu osobu samo na istinu vjere da je on Sin Božji, da je Bog, i tim se priznanjem umire. A onda se odjednom uhvate u pitanje kako pomiriti Isusovo božanstvo s njegovom toliko ljudskim postupcima, strahovima i tjeskobama, radostima i gozbama s grešnicima, kritikom i svetim bijesom prema nepravednima, brigom i patnjom za izvlaštene i rubne; kako pomiriti njegovo božanstvo s onakvom ostavljenošću, tjeskobom, očajem i sramotnom smrću.

Ljudi se svih vremena u nekom smislu spotiču o Isusa, i samo ga djelomice otkrivaju. Otkrivaju ga da ga prisvoje, da njime opravdaju sebe same. Za jedne je on samo vladar, sudac, za druge prorok, socijalni tribun, za

jedne učitelj, za jedne prijatelj. Za jedne je opet samo nježni i blagi muškarac, za druge revolucionar, kritičar političkih i religijskih institucija, buntovnik za slobodu. Mnogi duhovni pokreti vide u njemu samo iscjelitelja, ozdravitelja, utješitelja u bolestima, jednu vrstu psihoterapeuta, liječnika koji za sve ima utjehu i izlaz.

Tko je Isus?

Tako blizak, a tako različit svakom utemeljitelju religija, svakom osnivaču monaških zajednica izdvojenih iz svijeta, svakom religioznom vođi, vojskovođi koji osvaja svijet u ime Boga, svakom državniku i umniku.

Isus uvijek nekako stoji sam, postrani, i istodobno tako blizu ljudima, tako blizu svakom čovjeku i ljudskom srcu, tako blizu svima, da se od njegove blizine može oslijepiti, ne prepoznati ga, ili ga pak učiniti previše svojim, običnim, banalnim.

Tko je Isus, zapravo - i što s njim?

Ivan ŠARČEVIĆ

Brat mir

obasjaj me

nebrojena sunca
protječu
kroz Tvoje dlanove

obasjaj me
sva su Tvoja bića

sunca
začeta na obali odabranja

obasjaj me

zenit ljudskoga srca
posadio si
u dno svih stradanja
nošenih s mirom
i iz ljubavi

obasjaj me

Stjepan Lice

Duhovni put sv. Franje (III)

Isus kleči pred sv. Franjom

Nakon prve *faze zatečenosti* ili *krize* Franjo prolazi kroz drugu *fazu čežnje*, nakon koje slijedi treća *faza otkrivanja volje Božje*.

Ključno za ovu *fazu* jest Evanđelje. U malenoj crkvi Porcijunkuli Franjo čuje Isusove riječi dok je slao svoje učenike da propovijedaju pa je zamolio svećenika da mu protumači značenje Isusove poruke. Kad je čuo da Kristovi učenici ne smiju imati ni zlato, ni srebro, ni novca, ni torbe, da putem ne nose ni štapa, ni obuće, ni dviju tunika, nego neka propovijedaju kraljevstvo Božje i pokoru, uskliknuo je:

„Ovo je ono što hoću, ovo je ono što tražim, ovo želim cijelim srcem izvršavati“ (*1 Čel 9, 22*).

U Evanđelju Franjo otkriva svoje poslanje, svoju misiju.

Franjino traženje i riječ Božja susreli su se. Franjo grli utjelovljenu Božju riječ na koljenima pred sobom. Svemogući kleči pred Franjom! Odatle Franjina radikalna poslušnost prema Božjoj riječi. To je trenutak izbora poslanja koje mu Bog daruje. Ovaj događaj u Porcijunkuli pokazuje nam da za Franju Evanđelje predstavlja izbor. Nitko mu nije rekao što treba činiti. Sam Svevišnji mu je to objavio. Franjo nije sam, već s darovanim braćom. Shvaća da Evanđelje može živjeti samo u praksi u svom životu. Za Franju započinje jedna druga faza odricanja. Svaki izbor sa sobom uključuje i odricanje!

Franjo pred križem u sv. Damjanu gleda Raspetog ispred sebe. U tijeku svog duhovnog rasta Franjo otkriva Isusa kako kleči pred njim. Isus dodiruje Franjino srce i kaže:

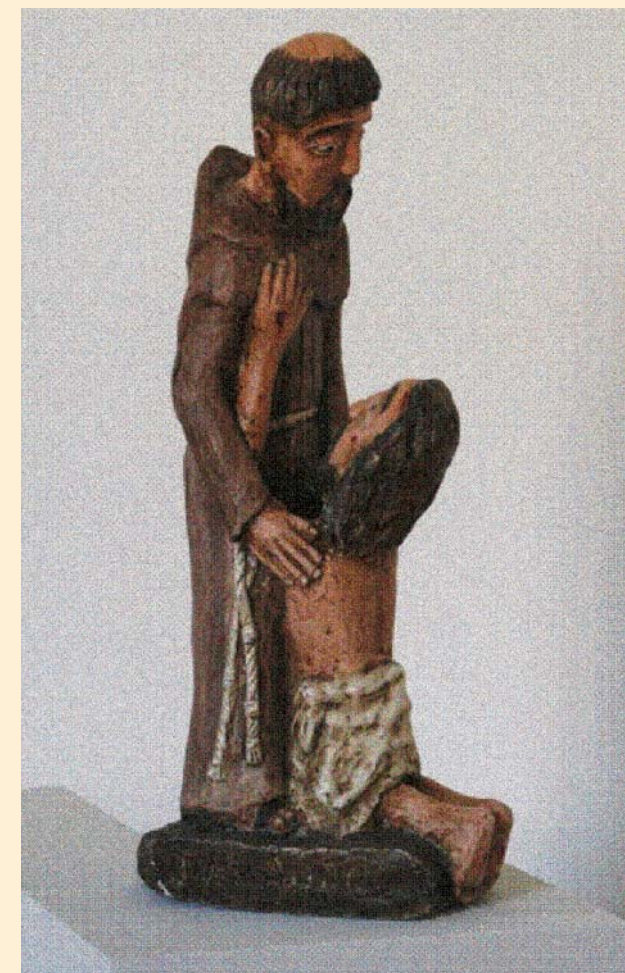
„Jesi li spreman Franjo? Mogu li te uzeti kao pomagalo kako bi kroz tebe ljudi mogli upoznati mene?“

U srcima crkvenih ljudi Franjina vremena Evanđelje nije nalazilo posebnog odjeka. Franjo je ovdje u slobodi izbora. Mogao je Isusu reći i ne. Strah da bi Bog od njega uzeo nešto što on ne želi jest strah s kojim se Franjo bori i nadvladava ga. Božja volja nešto je najbolje za nas što postoji. Zato je važno tražiti je, otkrivati, upoznati je. Predati joj se svim srcem!

Što Bog od mene želi u ovom trenutku? Strah, nepovjerenje, nezainteresiranost i sebeljublje priječe slobodu moga izbora. Ali Bog poštuje moju slobodu. Franjin duhovni rast vodi k vrhuncu: zagrljaju Boga i čovjeka.

Kamo vodi moj duhovni put?

Pero VREBAC

Crkva/džamija sv. Sofija

Pravoslavno-katolička delegacija pohodila Carigrad Jedan izlet dva kontinenta

Turska fondacija *Sema Bosna* omogućila je skupini pravoslavaca i katolika iz Bosne i Hercegovine, kojoj se pridružio i predstavnik Hebrejske zajednice BiH g. Igor Kožemjakin, pohod vjerskim i kulturnim ustanovama Turske u Carigradu od 4. do 8. listopada 2010. Potrebne kontakte s članovima delegacije izvršilo je Međureligijsko vijeće BiH, a tijekom puta za delegaciju su se brinuli predstavnici fondacije mr. Latif Hadžić i g. Mehmet Karsli, islamski teolozi.

Riječki hospicij u Carigradu

Na čelu pravoslavnog dijela delegacije bio je episkop zvrničko-tuzlanski i član Međureligijskog vijeća BiH gospodin Vasilije, a uz njega su bili: protojerej stavrofor i dekan Pravoslavnog teološkog fakulteta u Foči prof. dr. Boris B. Brajović, jeromonah Vasilije Kostić te pravoslavni teolozi: gospođa Olivera Jovanović, gospođa Iris Bjelica Vlajić i gospođa Aleksandra Srdanović. U katoličkom dijelu delegacije bili su: provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Lovro Gavran i vikar Provincije fra Marijan Karaula, biskupski vikar za ekumenizam i dijalog iz Sarajeva mons. dr. Mato Zovkić, prodekan Katoličkog bogoslovnog fa-

kulteta u Sarajevu prof. dr. Darko Tomašević, teolog mr. Božana Katava i generalni tajnik Biskupske konferencije mons. Ivo Tomašević.

Prvoga dana delegacija je pohodila katolički hospicij za pacijente svih vjera u koji je smješten i umirovljeni svećenik Carigradske biskupije mons. George Marović, dugogodišnji savjetnik Apostolske nuncijature u Republici Turskoj. U lijepoj Gospinoj crkvi u okviru hospicija ukopani su gospodin Jakov (Giacomo) Anderlić i gospođa Ana r. Perić, rodnom iz Rijeke, koji su 1836. osnovali ovaj hospicij. U kratkom razgovoru mons. Marović istaknuo je blagodat dijaloga koji posljednjih godina iskreno njeguju muslimani kao većinska religija ove države. Na upit nazočnih katoličkih svećenika odakle je, odgovorio je da se rodio u Carigradu ali da je njegov otac iz okolice Ulcinja. Istaknuo je da Turci cijene nuncija Roncallija, kasnijeg papu Ivana XXIII. koji je deset godina bio u Carigradu i osobito u vrijeme pritiska nacističke vlasti organizirao spašavanje oko 20.000 židovske djece tako da im je omogućio hodočašće u Palestinu i na taj način izbjegavanje sigurne smrti.

Čekajući brodić

U Plavoj džamiji

Kip pape Benedikta XV.

Tužba protiv države

U dvorištu katoličke katedrale posvećene Duhu Svetom nalazi se veliki kip pape Benedikta XV. podignut kao izraz zahvalnosti katolika i drugih građana Turske za njegovo zauzimanje oko obustavljanja krvavih sukoba u prvom svjetskom ratu. Svećenik talijanski salezijanac, koji je skupini protumačio katedralu, pojasnio je zašto je posvećena Duhu Svetom i s ponosom pokazao sliku sv. Ivana Bosca, utemeljitelja salezijanaca, koji poslužuju tu crkvu. S radošću se sjetio posjeta toj katedrali pape Ivana Pavla II. i Benedikta XVI.

Tog dana skupina se susrela i sa sirskokatoličkim generalnim vikarom mons. Yusufom Sagom koji je protumačio da se dijeceza bori s državnim vlastima za zgradu biskupove rezidencije i ureda zbog koje su državu tužili međunarodnom sudu pravde u Strassbourgu. Također je istaknuo da su brojni vjernici toga obreda morali, zbog političkog pritiska i ekonomske oskudice, iseliti u nordijske zemlje Europe gdje ih je on pohodio i posredovao da se organiziraju u župnu zajednicu. Darovao je svećenicima gostima svoju knjigu pisanu na turskom pod naslovom *Život izručen Bogu* izdanu 2008. godine te istaknuo da organizira vjeronauk za djecu i mlade svoje rastrkane dijeceze s oko 2000 katolika.

Jedna od ustanova fondacije *Sema* jest bolnica u azijskom dijelu Istanbula s 210 ležaja koju poslužuje 90 liječnika te dva puta toliko medicinskog osoblja. Otvorena je 2006. te nudi usluge pacijentima različitih ekonomskih moguć-

Franjevačka crkva BDM

nosti. Skupinu je primio predsjednik Upravnog odbora i muslimanski teolog Mustafa Oesczan koji je rastumačio da se ova zdravstvena ustanova nadahnjuje načelima turskog teologa i socijalnog radnika Fethullaha Guellena. Pojasnio je da su fondacije, nadahnute idejama gospodina Guellena, osnovala u posljednjih godina preko tisuću koledža u 160 zemalja. U BiH su otvorili četiri međunarodne škole i dva koledža.

Novo lice crkve sv. Sofije

Drugoga dana skupina je razgledala crkvu sv. Sofije koju je dao podići car Justinijan u 6. stoljeću, a muslimanske vlasti pretvorile su je u džamiju nakon osvajanja Carigrada 1453. godine. Sada je ta crkva muzej u koji tisuće posjetitelja sa svih strana svijeta dolaze svakog dana. Dr. Zovkić se sjeća kako je unutrašnjost te crkve/muzeja u srpnju 1972. imala samo velike umjetničke napise s citatima iz Kurana. S udivljenjem je ustanovio da su sada restaurirane brojne ikone u svetištu crkve, postavljeni crkveni svijećnjaci te obnovljeni dijelovi interijera za tri zborova, za carsku obitelj na liturgiji i sjedište patrijarha u vrijeme liturgije. Prema njegovu mišljenju to su znakovi da je turskim građanskim vlastima stalo ne samo do međunarodnih turista nego i do kršćanske povijesti te veličanstvene građevine.

Potom je skupina pohodila Ekumenski patrijarhat u Carigradu gdje je patrijarh Bartolomej upravo primao veliku skupinu hodočasnika s kojima je govorio grčki i darovao im prigodne križeve. Tijekom prigodnog prijema

Crkva sv. Ante

Restauracija fresaka u sv. Sofiji

patrijarha Bartolomeja pozdravio je u ime prisutnih pravoslavaca iz BiH episkop Vasilije, prenio mu pozdrav srpskog patrijarha Irineja i poziv da, prigodom svoga dolaska u Beograd, pohodi i pravoslavce u BiH. Patrijarh je s radošću zahvalio gospodinu Guellenu što je kod građana Turske stvarao povoljno ozračje za nedavni referendum na kojem su donesene odluke važne za međureligijski dijalog u toj državi s većinom muslimanskog stanovništva. Istaknuo je kako je tri godine studirao u Rimu, zahvaljujući ljubaznosti Katoličke crkve te da su mu to bile najljepše godine u svećeništvu. Osvrnuo se na nedavne izbore u BiH izrazivši želju da donesu promjenu na bolje. Mons. Zovkić je u ime delegacije darovao patrijarhu Bartolomeju plaketu s fasadom četiriju glavnih bogoštovnih građevina u Sarajevu. Episkop Vasilije podsjetio je članove skupine kako je patrijarhova rezidencija sredinom prošlog stoljeća bila u ruševnom stanju te je predsjednik John F. Kennedy zamolio Vladu Turske da jedan Grk iz SAD financira temeljitu obnovu te građevine od osobite važnosti za Pravoslavnu crkvu. Episkop Vasilije također je pokazao vrata na ulazu u Patrijaršiju na kojima je turska vlast, povodom pobune pravoslavaca zbog prisilnog iseljavanja iz Turske, objesila tadašnjeg patrijarha pa se od tada ta vrata više ne otključavaju. Jedna od osobito važnih stvari za Ekumenski patrijarhat jest nastojanje da država Turska dadne što skorije dopuštenje za ponovno djelovanje njihova Teološkog fakulteta na kojem bi studirali pravoslavni kandidati državljani Turske koji sada moraju ići na studij u inozemstvo.

Džamija sa šest minareta i trideset kupola

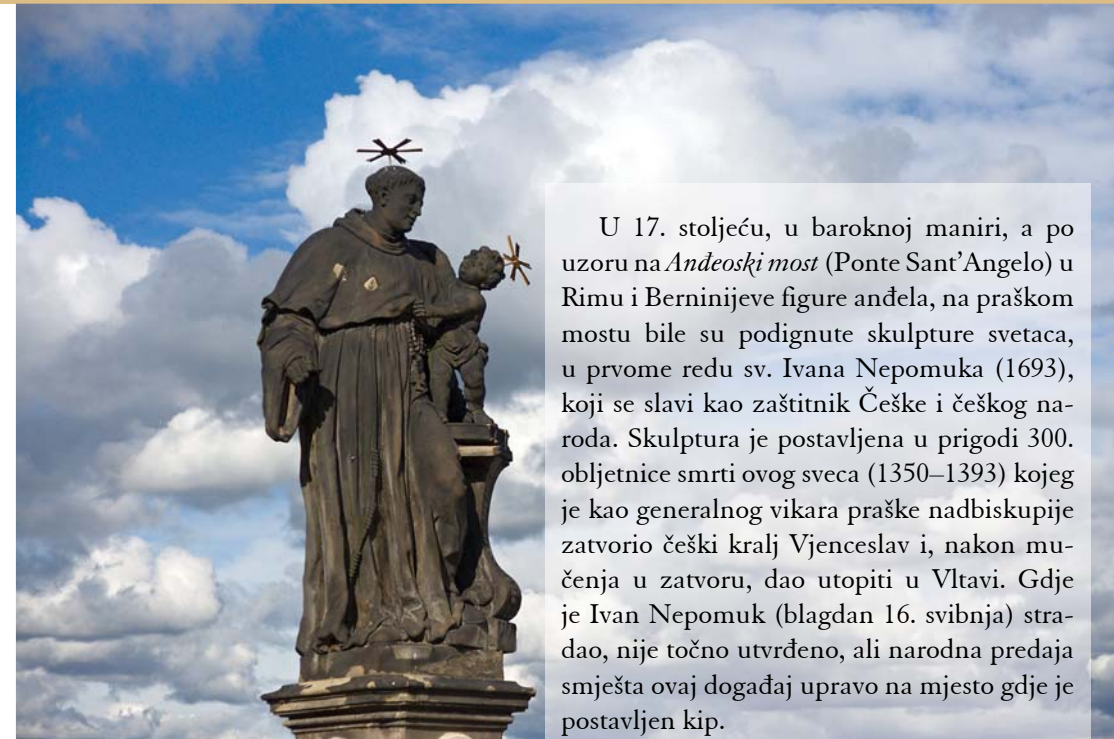
Jedna od specifičnosti Istanbula jest park s replikama znamenitih građevina iz povijesti i sadašnjosti turskog naroda. Skupina je obišla taj park te među minijaturama spomenika našla katoličku crkvu sv. Antuna koju su u Istanbulu izgradili Talijani početkom 20. stoljeća, zatim židovsku sinagogu iz 15. stoljeća u istom gradu, ali i stari most u Mostaru.

Trećeg dana skupina je posjetila Sultan Ahmetovu ili Plavu džamiju koja je izgrađena u vremenu od 1609. do 1616. godine. Europski turisti u velikim skupinama dolaze zbog islamske umjetnosti pogledati ovu građevinu sa šest minareta, trideset kupola i 26 mramornih stupova. Zatim su se uputili na privatno sveučilište *Fatih* na periferiji grada koje je otvoreno prije 15 godina i na kojem studira oko 11 000 studenata od čega oko 700 stranaca iz 74 države. Gosti su upoznati s programom studija i života studenata što im je izložio jedan doktorand s područja političkih znanosti. Na upit gostiju postoji li na njihovu sveučilištu studij teologije odgovorio je da teološki fakulteti mogu postojati samo u okviru državnih sveučilišta, ali i da se nada da će jednog dana državne vlasti to i njima omogućiti.

U samostanu četiri franjevca sa četiri kontinenta

Skupina je potom pohodila crkvu sv. Ante u središtu grada koju vode talijanski i poljski konventualci. Katolički dio delegacije pohodio je i obližnju franjevačku crkvu BDM u kojoj djeluju četiri franjevca s četiri kontinenta. Imaju deset stalnih župljana, ali nedjeljom slave misu na talijanskom i francuskom jeziku jer na njima sudjeluju i turisti. Provincijal Gavran sa zahvalnošću je istaknuo da su neki članovi njihove Provincije odsjedali u tom samostanu tijekom svojih putovanja u ili kroz Carigrad te s ponosom podsjetio francuskog franjevca Gwenoleta Jeusseta, koji s još trojicom franjevaca u Carigradu svjedoči katoličku i franjevačku prisutnost, da je Provincija bosanskih franjevaca prevela i izdala njegovu knjigu pod naslovom *Sv. Franjo i sultan*.

KTA / M. KARLAULA

Sveti Anto, Prag

Sveti Anto na Karlovom mostu

Prag, glavni grad Češke koji zbog svoje ljepote nosi pridjev zlatni, posjećuju dnevno tisuće turista iz svih zemalja i krajeva svijeta. Tko dođe u Prag, a ne prijeđe preko kamenog mosta na Vltavi - nije bio u Pragu

Ovaj most slovi kao jedan od najstarijih kamenih mostova u Europi i, pored Hradčana, staroga grada, glavni je znamen Praga. Podignut je na mjestu mosta koji je razoren u velikom povodnju 1342. godine. Gradnja je trajala petnaest godina. Njegov graditelj Petar Parler, iako vrlo mlad, pokazao je za ono vrijeme zadivljujuće graditeljsko umijeće. Most je bio završen 1357. godine, bio je dužine 520, širine 10 metara i počivao je na šesnaest nosećih stupova. Zvao se jednostavno *kameni* ili *praški most*, ali tek od 19. stoljeća *Karlov most*, prema Karlu IV., caru i kralju koji je dao na log za njegovu gradnju.

U 17. stoljeću, u baroknoj maniri, a po uzoru na *Andeoski most* (Ponte Sant'Angelo) u Rimu i Berninijeve figure anđela, na praškom mostu bile su podignute skulpture svetaca, u prvome redu sv. Ivana Nepomuka (1693), koji se slavi kao zaštitnik Češke i češkog naroda. Skulptura je postavljena u prigodi 300. obljetnice smrti ovog sveca (1350–1393) kojeg je kao generalnog vikara praške nadbiskupije zatvorio češki kralj Vjenceslav i, nakon mučenja u zatvoru, dao utopiti u Vltavi. Gdje je Ivan Nepomuk (blagdan 16. svibnja) stradao, nije točno utvrđeno, ali narodna predaja smješta ovaj događaj upravo na mjesto gdje je postavljen kip.

U štovanju sv. Ivana Nepomuka podizanje spomenika njemu u čast na praškom mostu imalo je veliko značenje; od tada on, ne samo u Češkoj, slovi kao *svetac na mostu*.

Osim kipa ovog sveca most je ukrašen i kipovima drugih svetaca - njih ukupno trideset - pri čemu u njihovu odabiru nema neke teološke promišljenosti. Često su obrtnička udruženja i utjecajni građani postavljali „svoje“ svece, da bi ovi u neko kasnije vrijeme bili maknuti i prepustili mjesto „podobnijim“ i aktualnijim svecima. Kip sv. Josipa podignut je 1854. godine, svetog Franje Asiškog samo godinu, a sv. Kristofora dvije godine kasnije. Godine 1928. uklonjen je kip sv. Ignacija Lojolskog i na njegovo mjesto postavljene su skulpture slavenskih apostola sv. Ćirila i Metoda, a u povodu 1100. obljetnice rođenja sv. Ćirila.

U nizu od ukupno trideset svetaca koji ukrašavaju i čuvaju Karlov most nalazi se i kip sv. Ante Padovanskog. Postavljen je 1707. godine. Stoji netaknut do danas - očito ovome svecu ne treba zamjene.

Jozo DŽAMBO

Koncerti, izložbe, posjeti...

U našoj *Maloj galeriji svetog Ante* održao je u ponedjeljak **28. lipnja 2010.** koncert Mješoviti pjevački zbor *Camerata slovenica*. Koncert je, u povodu dana državnosti Republike Slovenije, priredilo Slovensko kulturno društvo *Cančar* iz Sarajeva, a na programu su bile slovenske narodne i autorske popijevke.

A u našoj crkvi sv. Ante održan je **18. rujna 2010.** cjelovečernji koncert zborne glazbe na kojem su sudjelovali Srpsko pjevačko društvo *Sava Trlajić* iz Mola u Vojvodini i Mješoviti hor *Seljo* iz Sarajeva, koji je zapravo organizator koncerta. Na programu su bila djela domaćih i stranih autora duhovne i tradicionalne narodne pjesme.

Gitarist Damir Orešković i fra Danijel Rajić

Naš samostan i crkvu sv. Ante posjetio je u ponedjeljak **20. rujna 2010.** Damir Daddo Orešković, izvanredni glazbeni talent i virtuoz na gitari, koji od 2001. godine živi u Chicagu i radi kao glazbeni producent. Iako je rođen u Bihaću, za Svetište sv. Ante na Bistriku ga vežu lijepe uspomene iz vremena njegova studiranja na Glazbenoj akademiji u Sarajevu. Ovaj je uistinu talentirani glazbenik proteklih godina osvojio brojne glazbene nagrade na prestižnim američkim natjecanjima gdje su u žiriju sjedili poznati svjetski gitaristi.

U okviru ovogodišnjih *Dana Matice hrvatske u Sarajevu* svečano je u petak **24. rujna 2010. godine** u gradskoj *Galeriji Collegium artisticum* otvorena izložba slika fra Petra Perice Vidića, sadašnjeg gvardijana našega samostana sv. Ante na Bistriku. Ovom 74. po redu samostalnom fra Peričinom izložbom, na kojoj je izloženo 90 njegovih slika, pastela s različitim motivima, zapravo je otvorena ova tradicionalna i prepoznatljiva Matičina manifestacija u Sarajevu. O fra Peričinim likovnim djelima govorio je književnik Željko Ivanković, a izložbu je otvorio sarajevski gradonačelnik Alija Behmen. Svakako je vrlo zanimljivo da su sve izložene slike nastale tijekom ove godine.

Slikama, zvukom i izvornim šibenskim jelima žiteljima Sarajeva predstavili su se u srijedu **6. listopada 2010.** u *Maloj galeriji sv. Ante* gosti iz Šibenika. Najprije je bila otvorena izložba likovnih radova članova šibenske Matice hrvatske, potom je održan koncert klapa *Mirakul* i na kraju je za sve nazočne priređen domjenak s izvornim šibenskim jelima. Bila je to prava šibenska večer koja je u glavni grad BiH barem na trenutak donijela svježi dah Mediterana. I ova je priredba održana u okviru ovogodišnje manifestacije *Dani Matice hrvatske u Sarajevu*.

Marijan KARAULA

Bicikločašće Kraljici mira

U četvrtak 29. srpnja 2010. skupina sarajevskih studenata uputila se zajedno sa fra Danijelom Rajićem u poslijepodnevni satima na biciklima prema Gospinu svetištu u Međugorju. Ondje se svake godine održava Međunarodni festival mladih. Nakana puta bila je za duhovna zvanja, duhovnu obnovu i jedinstvo naroda i Crkve.

Biciklisti su na putu posjetili franjevački samostan u Konjicu gdje su ih konjički fratri srdačno primila. Zatim su nastavili do Jablanice gdje ih je na prenoćište primio vlč. Ivan Zovko. U župnoj su crkvi slavili svetu misu zajedno s okupljenim pukom. Župnik je velikodušno primio hodočasnike na biciklu te organizirao druženje s mladima iz svoje jablaničke župe.

Biciklisti su sutradan nastavili put s odmorom u Mostaru gdje su posjetili stari grad te samostan časnih sestara. Došavši u Međugorje uputili su se prema crkvi gdje su zahvalili Bogu na svemu i pomolili se na nakane puta. Smještaj za grupu organizirao je fra Svetozar Kraljević u komuni *Milosrdni otac*. Na festivalu mladih bilo je nazočno oko 600 svećenika i preko 60 000 mladih iz sedamdesetak zemalja.

www.mladibistrik.com

Promjene osoblja

Ovoga su se ljeta u našoj kućnoj zajednici dogodile neke personalne promjene. Tri su nam nove osobe došle, a jedna je otišla.

Umjesto *s. Alberte Kuprešak*, koju je njezina uprava sestara franjevki premjestila u samostan sv. Pavla na Nedžarićima/Sarajevo, došla je *s. Staza Marjanović* i obavljat će poslove sakristanke, što je ona u crkvi sv. Ante na Bistriku već obavljala od 2003. do 2006. godine.

Iz Banje Luke odnosno sa Petrićevca došao je u našu kuću *fra Ilija Dević*. On je svoju prvu godinu svećeništva pastoralno djelovao u petrićevačkoj župi obnašajući službu župnog i samostanskog vikara, a u Sarajevu će od ove jeseni na Filozofskom fakultetu pohađati studij njemačkoga jezika.

Novi žitelj našega franjevačkog samostana je i *fra Miljenko Miša Stojić*, član Hercegovačke franjevačke provincije koji je sve donedavno više godina obavljao službu župnika u Čitluku. On je od proljetos ravnatelj *Caritasa* Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

„Osvajanje“ vodopada Skakavac

Grupa biciklista Katoličkog biciklističkog kluba *Omladine sv. Ante* krenula je 14. srpnja 2010. u ranim jutarnjim satima prema vodopadu *Skakavac*. Od samostana sv. Ante krenuli su iznad Bembaše te se uspinjali teškim brdskim dionicama prema odredištu. Put je bio vrlo težak jer osim velikih uspona na putu nije bilo nikakvih oznaka. Dužina cijele dionice iznosila je 28,5 km većim dijelom makadamskog puta. Nakana puta bila je da se putujući kroz prirodu zahvale Bogu na protekloj akademskoj godini te u duhu sv. Franje pokažu interes za očuvanje prekrasne prirode.

Vodopad se nalazi u zaštićenom parku prirode na preko 1500 m nadmorske visine, a voda se obrušava oko 100 metara dužine. Nažalost, ni mnogi stanovnici Sarajeva ne znaju za ovu prekrasnu lokaciju; stoga bi bilo dobro da nadležne institucije populariziraju planinaranje i razvoj ovakvih izletišta. Nakon što su se odmorili i zahvalili Bogu na daru prirode i svega stvorenog, biciklisti su se uputili natrag preko *Pionirske doline* prema Bistriku.

Fra Danijel RAJIĆ

Brucošijada 2010.

U utorak 5. listopada 2010. održan je prvi ovogodišnji susret studenata i mladih u crkvi sv. Ante na Bistriku. Slavljenja je svečana sveta misa sa zazivom Duha Svetoga za početak nove akademske godine u 18 sati. Misu je predvodio fra Danijel Rajić, vikar samostana i asistent Frame, uz velik broj okupljenih vjernika, studenata i mladih. Liturgijska sekcija studenata ministrirala je i čitala svetopisamske tekstove, a bend mladih *Antonius* predvodio je pjevanje i sviranje.

Nakon svete mise započelo je druženje za mlade pod nazivom *Brucošijada*. U dvorani *Male galerije sv. Ante* bilo je okupljeno preko 100 studenata i mladih. Fra Danijel je srdačno pozdravio sve prisutne.

Nakon nekoliko glazbenih točaka benda *Antonius* bila je priređena nagradna igra za brucoše, tj. studente prve godine koji su tek pristigli u Sarajevo. Prvu nagradu u iznosu od 50 KM i sliku osvojila je Tanja Grabovac, student Franjevačke teologije. U zabavnoj glazbenoj večeri i druženju nastupali su i drugi mladi. Nadamo se da će i ova akademska godina proteći u zanimljivim predavanjima i ugodnom druženju za sve mlade. Najave predavanja i događanja mladi mogu pratiti na web stranici www.mladibistrik.com.

www.mladibistrik.com

Fra Marko Semren - pomoćni biskup banjolučki

Na kraju svečanog slavlja svete mise u banjolučkoj katedrali **15. srpnja 2010. godine**, kojom se proslavljao blagdan sv. Bonaventure, patron Banjolučke biskupije i katedrale, apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Alessandro D'Errico, koji je predvodio slavlje mise, objavio je da je papa Benedikt XVI. imenovao člana franjevačke provincije Bosne Srebrene dr. fra Marka Semrena naslovnim biskupom Abaradire i pomoćnim biskupom banjolučkim. Fra Marko je tako postao jubilar, 50. biskup, koje je bosanska franjevačka zajednica tijekom povijesti dala Katoličkoj crkvi. Istodobno dodajmo kako trenutačno Franjevački red diljem svijeta ima šest kardinala i 113 biskupa, među kojima je i fra Hil Kabashi, član provincije Bosne Srebrene i od 1997. biskup u južnoj Albaniji.

„Zasigurno biskupsko imenovanje fra Marka važan je događaj ne samo za Banju Luku, nego i za Crkvu u Bosni i Hercegovini. Važan je za biskupiju i za mons. Komaricu, iz poznatih motiva. Ali važan je također i za Biskupsku konferenciju, koja će imati novog člana; i, što-više, redovničkog člana, kao znak priznanja za

ulogu koju su redovnici – a posebno franjevci – imali i imaju u životu Crkve u BiH. Osim toga, ovo imenovanje je važno također i za sve redovnike i redovnice u Zemlji. Prisjetit ćete se da sam često spominjao poštovanje, zahvalnost i priznanje Svete Stolice glede pastoralne revnosti i primjera koji nam oni daju, skrbeći za tolike odgovornosti povjerene redovnicima i redovnicama u Crkvi.“, kazao je apostolski nuncij D'Errico zaželjevši da i fra Marko zasja - u Banjolučkoj biskupiji i univerzalnoj Crkvi - u mudrosti i razboritosti, odanosti službi i ljubavi prema jednoj Kristovoj Crkvi.

Fra Marko Semren rođen je 9. travnja 1954. u Biloj kraj Livna. Školovao se u Biloj, Guberu, Livnu, Visokom i Sarajevu.

Nakon položenih svećanih zavjeta 13. travnja 1980. godine zaređen je za svećenika 29. lipnja 1981. godine. Nakon toga studirao je na Papinskom Sveučilištu *Antonianum* u Rimu gdje je magistrirao 1985. godine, a potom i doktorirao 1986. godine iz područja franjevačke duhovnosti.

U svojoj franjevačkoj zajednici obnašao je više službi, a najviše je bio profesor i odgojitelj u odgojno-obrazovnim ustanovama. Bio je također i gvardijan u samostanu na Gorici u Livnu, član uprave provincije te opći pohoditelj u Franjevačkoj provinciji sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu

Objavio je nekoliko knjiga znanstvenog i pučkog sadržaja te nekoliko članaka u crkvenim časopisima, posebno franjevačkim, zanimajući se posebno za franjevačku prisutnost u Bosni. Sudjelovao je na mnogim simpozijima i kongresima franjevačke formacije.

Obred fra Markova ređenja za pomoćnog banjolučkog biskupa održan je **18. rujna 2010.** u banjolučkoj katedrali sv. Bonaventure. Zareditelj je bio biskup dr. Franjo Komarica, a suzareditelji kardinal Vinko Puljić i apostolski nuncij u BiH mons. Alessandro D'Errico. Svečanom misnom slavlju pribivalo je još dvanaest biskupa iz BiH, Hrvatske, Slovenije i Srbije te mnoštvo svećenika, franjevaca, časnih sestara, rodbine i prijatelja novozaređenog biskupa.

Ako niste znali

Po učenju Crkve, biskupi su nasljednici apostola. Jedino oni mogu zaređiti svećenike i druge biskupe. Biskup je svećenik koji je primio puninu svećeništva u tzv. apostolskoj tradiciji. Naime, na pedeseti dan nakon Uskrsa sišao je na apostole okupljene u Jeruzalemu Duh Sveti. Apostoli su rukopolaganjem prenosili svoju karizmu na poglavare mjesnih crkava koje su osnivali; za te se poglavare ubrzo ustalilo grčko ime episkopi, tj. *biskupi*. Priznaje se apostolsko nasljeđe onoj osobi koju je za biskupa rukopoložio valjano zaređeni biskup, te svaki biskup posjeduje dugački popis svojih prethodnika u apostolskoj sukcesiji, koji kroz stoljeća dolazi do imena jednoga od apostola. Zajednica kršćana koja na čelu ima biskupa naziva se *mjesna Crkva* ili *biskupija*.

Tipična i najvažnija biskupska služba je: *ordinarij* - biskup kao poglavar biskupije. Važnije biskupije često imaju naslov *nadbiskupija*, te se biskup na čelu nadbiskupije naziva *nadbiskup*. Nadbiskupije koje predstavljaju centar regije (crkvene pokrajine) nazivaju se *metropolije*, a nadbiskup koji je ordinarij u takvoj nadbiskupiji naziva se *metropolit*.

Prema kanonskom pravu koje danas važi u Katoličkoj crkvi, nadbiskupi i metropoliti imaju samo protokolarno prvenstvo u odnosu na ostale biskupe.

Uz ordinarija imaju veće biskupije često i *pomoćne biskupe*, koji pomažu ordinariju u obavljanju službe.

Papa je biskup Rimske biskupije. Ovoj se biskupiji od najranijih vremena priznavala među kršćanima čast prvenstva; te se biskupu koji je zauzimao tu biskupsku stolicu od najranijih vremena priznavalo pravo prvenstva u biskupskom zboru.

Kardinal je počasni naziv za biskupa u Katoličkoj crkvi koji ima pravo sudjelovati u konklavi, gdje se bira novi papa. Neki od kardinala su nadbiskupi na čelu osobito važnih nadbiskupija; većina su članovi rimske kurije, tj. zbora papinih pomoćnih biskupa i nadbiskupa.

Nuncij je biskup koji je veleposlanik Svete Stolice akreditiran pri nekoj suverenoj državi. U katoličkim zemljama je obično nuncij doajen diplomatskog zbora (tj. nastupa kao najvažniji pripadnik diplomatskog zbora), te se tako i u Hrvatskoj na godišnjim prijemima veleposlanika Predsjedniku Republike u ime svih veleposlanika obraća upravo nuncij.

Počasnim biskupom zovemo sve one biskupe koji nisu ordinariji. Uglavnom im se dodjeljuju naslovi prema biskupijama koje su davno prestale postojati - često prema nestalim biskupijama u Sjevernoj Africi, ali i prema europskim biskupijama koje su ukinute - tako npr. postoje naslovni biskup gradića Pićan u Istri ili Cibalee u Slavoniji.

lijepo proslavio osobita zasluga ide gosp. profesora Matejevskoga, koji ne žali nikakva truda, kad se radi o slavi sv. Ante.

U crkvi su dovršene i postavljene klupe. Ima ih 26 komada, a napravljene su od javorova i jasenova drveta. Crkva je odmah dobila mnogo bolji izgled. Svako ko u crkvu stupi, zastane i začudi se ljepoti Antina Svetišta. A za svu tu krasotu hvala ide marne štovatelje, koji se darovima sjećaju crkve sv. Ante. Sv. Anto neka im stostruko naplati!

Glasnik sv. Ante Padovanskoga, god. XV., siječanj i veljača 1920., br. 1. i 2., str. 30

KALENDAR DOGAĐAJA

Subota 23. listopada

Tradicionalni *Framafest*. Najprije će za sve fra-maše u crkvi sv. Ante na Bistriku, s početkom u 12 sati, biti slavljena sveta misa, a potom će se koncert/festival duhovnih pjesama održati u dvorani Bošnjačkog kulturnog centra s početkom u 16 sati.

Nedjelja 24. listopada

Tradicionalno hodočašće u Kraljevu Sutjesku članova Franjevačkog svjetovnog reda i Franjevačke mladeži. Sjećanje na posljednju bosansku kraljicu Katarinu, koja se u Franjevačkom redu štuje kao blaženica. Svečano misno slavlje u 11 sati predvodi fra Mato Topić, član uprave bosanske franjevačke provincije.

Ponedjeljak 1. studenog

Svetkovina Svih svetih. Mise u 7.30, 11 i 18 sati. Posjet groblju Sveti Josip.

Utorak 2. studenog

Spomen svih vjernih mrtvih (Dušni dan). Mise u 8 i 18 sati. Posjet groblju na Barama.

Nedjelja 21. studenog

Svetkovina Krista Kralja. Zadnja nedjelja crkvene godine. Mise u našoj crkvi u 8. 9.30, 11, 12 i 18 sati.

Subota i nedjelja 11. i 12. prosinca

Mali božićni sajam u prostorijama našega samostana i *Maloj galeriji sv. Ante*.

MISE U NAŠOJ CRKVI

Nedjeljom: u 8, 9.30, 11, 12 i 18 sati.

Svaki utorak posvećen je sv. Anti i mise su uz pobožnost sv. Anti u 8 i 18 sati. Nakon večernje mise predavanje za studente i mladež te druženje u samostanskoj dvorani.

Radnim danom samostanska misa s jutarnjom je u 7.30 sati, te večernja misa u 18 sati.

Prije svake mise može se potražiti svećenika za ispovijed i uvijek dogovoriti vrijeme za duhovni razgovor.

U crkvi se tijekom godine održavaju brojni glazbeni koncerti, a samostanska *Mala galerija Sveti Anto* je otvorena za susrete raznih udruga, za održavanje različitih vjerskih i kulturnih priredbi, okruglih stolova i znanstvenih predavanja.

Tiskanje ovoga broja našega *Glasnika sv. Ante* pomogla je tiskara SUTON - Široki Brijeg Iskreno zahvaljujemo!

Sa starih stranica

Iz crkve sv. Ante u Sarajevu

Svetkovina Bezgr. Začeca Majke Božje proslavljena je u crkvi sv. Ante na osobit način. Za samu svetkovinu pripravljalno se svečanom deveticom, kod koje su svaki dan naizmjenice propovijedali vlč. fra Tomo Džaja, fra Lujo Franjičević i fra Arkandeo Grgić. Kroz cijelo vrijeme adventa držale su se rano u jutro svečane mise "Zornice".

Porodjenje Spasiteljevo proslavljeno je također svečano. Kroz cijeli Božić pjevo je na koru za to sastavljeni zbor naše lijepe božićne pjesme uz pratnju orkestra. Da se Božić u crkvi sv. Ante tako

Zvona sv. Ante

Koncem studenoga pr. g. skinuta su u ratne svrhe zvona sa crkve sv. Ante u Sarajevu. Najveće, sv. Ante, moralo se razbijati u zvoniku, jer se nije moglo drugačije skinuti. Oh, sv. Anto, kad će nam tvoja zvona navijestiti blaženi mir? Moli se ti, sveče, za nas iskušane tvoje štovatelje! A vi štovatelji sv. Ante, sjetite se njegove crkve u Sarajevu, koja još ima silni dug. Poduprite, da Antino svetište bude bez dugova!

Glasnik sv. Ante Padovanskoga, god. XII., siječanj 1917., br. 1, str. 22

Nakladnik: Franjevački samostan sv. Ante, Sarajevo, Franjevačka 6
Tel: 033/236 107, fax: 033/236 108
E-mail: sv.anto@bih.net.ba
www.svantosarajevo.org
Glavni urednik: Marijan Karaula
Lektura: Ivo Pranjeković
Fotografija: Marijan Karaula
Grafički urednik: M.S. Štrika
Tisak: SUTON - Široki Brijeg